

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІАКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вищого навчального за-
кладу Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»
18 квітня 2019 року № 88-Н

Форма № П-2.03

Кафедра туристичного та готельного бізнесу

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
**«Спеціалізований туризм
(Діловий туризм і виставкова
діяльність)»**

з підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань	24 Сфера обслуговування <i>(код і назва)</i>
Спеціальність	242 Туризм <i>(код і назва)</i>
Спеціалізація (за наявності)	- <i>(код і назва)</i>
Освітня програма	Туризм <i>(назва)</i>

Полтава 2020 рік

Укладач програми:

Тараненко О. О., к. е. н., доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Рецензенти програми:

Лиман С. І., д. і. н., професор, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Шуканова А. А., к. пед. н., доцент, завідувач кафедри географії та методики її викладання Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Програму навчальної дисципліни схвалено і обговорена на засіданні кафедри туристичного та готельного бізнесу
Протокол засідання кафедри
від 19 лютого 2020 р., № 8

Завідувач кафедри
туристичного та готельного бізнесу
д. е. н., професор.

_____ Г. П. Скляр
(підпис)

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньої програми «Туризм»,
к. е. н.

_____ Ю. В. Карпенко
(підпис)

ПОГОДЖЕНО:
Голова науково-методичної ради,
д. е. н., професор.

_____ Н. С. Педченко
(підпис)

КОРОТКА АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Спеціалізований туризм (Діловий туризм і виставкова діяльність)» передбачає набуття студентами сучасних теоретичних знань та практичних навичок для ефективної організації діяльності суб'єктів ринку ділового туризму, а також організації та участі у виставкових заходах як важливої складової цього ринку. Основна увага під час вивчення дисципліни приділяється організаційним аспектам планування та реалізації ділових подорожей та інших заходів сфери ділового туризму.

Учебная дисциплина «Специализированный туризм (Деловой туризм и выставочная деятельность)» предусматривает приобретение студентами современных теоретических знаний и практических навыков для эффективной организации деятельности субъектов рынка делового туризма, а также организации и участия в выставочных мероприятиях как важной составляющей этого рынка. Основное внимание при изучении дисциплины уделяется организационным аспектам планирования и реализации деловых путешествий и других мероприятий сферы делового туризма.

The course «Specialized Tourism (Business Tourism and Exhibition Activity)» provides students with advanced theoretical knowledge and practical skills of effectively organization of the activities of business tourism market entities, as well as organization and participation in exhibitions as an important component of this market. The discipline focuses on the organizational aspects of planning and implementing business travel and other business tourism activities.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Спеціалізований туризм (Діловий туризм і виставкова діяльність)» укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Туризм» освітня програма Туризм, затвердженої наказом по університету від 22 березня 2019 р., № 60.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сукупність соціально-економічних, організаційних, матеріально-технічних та інших умов організації ділового туризму та виставкової діяльності.

Метою дисципліни є формування системи теоретичних знань та прикладних вмінь і навичок щодо діяльності суб'єктів ринку ділового туризму з приводу планування, організації та проведення ділових заходів, в тому числі виставкових.

Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми:

загальні: здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу (K04); здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (K06); навички використання інформаційних та комунікаційних технологій (K08); вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми (K09);

спеціальні, фахові, предметні: розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів (K19); розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного) (K20); здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації (K27).

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми. В результаті освоєння дисципліни студент повинен:

знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ (ПР03);

застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів (ПР06);

розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт (ПР07);

організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм

безпеки (ПР09);

застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг (ПР12);

виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання (ПР20).

Навчальна дисципліна є обов'язковою.

Форма підсумкового контролю знань – екзамен.

ПРОГРАМНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Організація ділового туризму

Тема 1. Сутнісна характеристика ділового туризму

Категорії ділового туризму. Елементи МІСЕ. Види заходів у діловому туризмі.

Зв'язок економічного розвитку та ділового туризму. Умови та фактори розвитку ділового туризму. Історія і сучасні тенденції ділового туризму. Державна підтримка розвитку ділового туризму.

Тема 2. Інфраструктура для ділового туризму

Особливості обслуговування ділового сегменту споживачів готельними і туристськими підприємствами. Заклади обслуговування ділових зустрічей. Вимоги до готелів для ділових заходів. Конференц-зали і бізнес-центри.

Обладнання для ділових заходів. Матеріально-технічне забезпечення інсентив-туризму. Сучасні інформаційні ресурси і технології для ділового туризму. Інвестиційна привабливість розвитку інфраструктури для ділового туризму.

Тема 3. Організація ділових подорожей

Особливості організації в'їзних та виїзних ділових подорожей. Travel-політика корпоративних клієнтів. Цільові групи ділових туристів. Маршрут ділової подорожі. Ділова програма. Анімація у діловому туризмі.

Страхування у діловому туризмі. Сюжетний корпоративний туризм. Транспортні послуги. Структура та умови договору про надання послуг організації ділових поїздок. Асортимент послуг у діловому туризмі. Інсентив-програма. Діловий етикет. Програми лояльності у діловому туризмі.

Тема 4. Вітчизняний та світовий досвід організації та розвитку ділового туризму

Глобалізація в розвитку ділового туризму. Географія ділового ту-

ризму. Світовий ринок ділового туризму. Виставки ділового туризму (IMEX та EIBTM).

Національні та міжнародні організації у сфері ділового туризму. Основні світові оператори сфери ділового туризму. Світові центри ділового туризму.

Проблеми та перспективи розвитку ділового туризму в Україні. Розвиток ділового туризму у Європі, Північній та Латинській Америці, Африці, Азії і Тихоокеанському регіоні.

Модуль 2. Організація виставкової діяльності

Тема 5. Характеристика та значення виставкових заходів

Виставка як інструмент маркетингових досліджень. Класифікація виставкових заходів. Міжнародна класифікація виставок. Формати виставкових заходів. Суб'єкти виставкової діяльності.

Законодавчі умови провадження виставкової діяльності. Державне регулювання виставкової діяльності. Інформаційне забезпечення виставкової діяльності. Сучасні тенденції виставкової діяльності.

Тема 6. Матеріально-технічне та кадрове забезпечення виставкових заходів

Підготовка виставкового стенду. Проектування експозиції. Виставкове обладнання і виставковий дизайн. Підготовка рекламно-інформаційних матеріалів. Технічне забезпечення заходів. Інформаційні технології у виставковій діяльності. Інфраструктура виставкової діяльності.

Підбір і підготовка персоналу. Фахівець з виставкового маркетингу. Менеджер виставкової діяльності. Виставковий дизайнер та фахівець-стендист.

Тема 7. Технологія роботи під час та після виставкових заходів

Вимоги до проведення виставок. Види участі у виставкових заходах. Вибір виставкової тематики. Розробка концепції виставки. Робочий план підготовки та проведення виставки. Визначення цілей участі

у виставці. Основні критерії оцінки та вибір виставки.

Позиціонування на виставці. Рекламна підтримка виставкових заходів. Маркетингові дослідження на виставці. Промо-акції. Імідж фірми та його формування на виставці.

Типи відвідувачів з точки зору їх поведінки і робота з ними. Фактори успіху комунікації. Вимоги до комунікацій на стенді. Принципи правильної комунікації з відвідувачами. Усна майстерність. Культура і техніка мовлення. Підготовка тез і конспекту виступу персоналу, працюючого на стенді. Інструктаж персоналу: види та терміни проведення.

Післявиставкова робота. Аналіз контактів та інформації, отриманої від відвідувачів і конкурентів; оцінка зауважень, реакцій і загальної критики з боку відвідувачів. Підготовка звітів. Вибір і розвиток відносин з перспективними клієнтами. Підведення підсумків. Методи оцінки ефективності участі у виставці.

Тема 8. Вітчизняний та світовий досвід організації та розвитку виставкової діяльності

Світовий ринок виставкових послуг. Міжнародні та національні виставкові асоціації. Всесвітня асоціація виставкової індустрії (UFI).

Найбільші виставки в Україні. Найбільші виставки світу за тематичними напрямками.

Державна підтримка виставкової діяльності: вітчизняний та зарубіжний досвід. Розвиток виставкової діяльності у Європі, Північній та Латинській Америці, Африці, Азії і Тихоокеанському регіоні.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Алієва-Барановська В. М. Міжнародний туризм : навч. посібник-довідник / В. М. Алієва-Барановська, І. І. Дахно. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 344 с.
2. Андренко І. Б. Діловий туризм : навч. посіб. / І. Б. Андренко. – Х. : ХНУМГ, 2014. – 165 с.
3. Мельниченко С. В. Інформаційні технології у виставковому бізнесі : опорний конспект лекцій / С. В. Мельниченко. – К. : КНТЕУ, 2011. – 32 с.
4. Михайліченко Г. І. Організація туристичних подорожей : навч. посіб. / Г. І. Михайліченко, А. Ю. Єременко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 391 с.
5. Пекар В. О. Основи виставкової діяльності : навч. посіб. / В. О. Пекар. – К. : Євроіндекс, 2009. – 348 с.
6. Ткаченко Т. І. Виставковий бізнес : монографія / Т. І. Ткаченко, Т. П. Дубляк. – К. : КНТЕУ, 2016. – 244 с.
7. Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму : підруч. / Ф. Ф. Шандор, М. П. Кляп. – К. : Знання, 2013. – 334 с.

Додаткові

8. Бігус М. М. Перспективи розвитку ділового туризму в умовах євроінтеграції / М. М. Бігус, А. А. Заруба, Я. В. Луцик // Науковий погляд: економіка та управління. – 2018. – № 2. – С. 14-20.
9. Білецька І. Діловий туризм у контексті розвитку міжнародного туризму / І. Білецька // Журнал європейської економіки. – 2011. – № 2. – С. 178–187.
10. Безуглий В. В. Сучасні тенденції розвитку ділового туризму в країнах Європейського союзу / В. В. Безуглий, А. М. Білозоров // Вісник Львівського університету. Серія: Міжнар. відносини. – 2012. – Вип. 29. – Ч. 1. – С. 9-13.
11. Білецька І. Діловий туризм у контексті розвитку міжнародного туризму / І. Білецька // Журнал європейської економіки. – 2017. – Том 10. – № 2. – С. 178-187.
12. Вдовічена О. Г. Перспективи та прогнози розвитку виставково-ярмаркової діяльності в умовах економічної нестабільності: регіона-

льний вимір / О. Г. Вдовічена // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 1. – С. 232-242.

13. Галасюк С. С. Світові та національні тенденції розвитку ділового туризму / С. С. Галасюк, О. Ю. Цимбаліст // Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 15-16.12.2017 р.). – Дніпро : НО «Перспектива», 2017. – Ч. 1. – С. 9-12.

14. Герасименко В. Г. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів : навч. посіб. / В. Г. Герасименко, А. В. Замкова. – Харків : Бурун Книга, 2011. – 112 с.

15. Денисенко М. П. Сучасний стан та перспективи розвитку ділового туризму в Україні / М. П. Денисенко, Д. Д. Геньбач // Інвестиції: практика та досвід. – 2019. – № 19. – С. 23-28.

16. Должикова-Поліщук Л. В. Динамика и развитие делового и конгрессного туризма в Украине / Л. В. Должикова-Поліщук // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 8. – С. 67–70.

17. Зарічняк А. П. Міжнародні туристичні виставкові заходи як інструмент розвитку туристичної галузі / А. П. Зарічняк, В. В. Шикеринець // Карпатський край. – 2017. – № 1 (9). – С. 179–187.

18. Кінаш І. П. Політика розвитку виставкової інфраструктури в Україні / І. П. Кінаш // Бізнес Інформ. – 2013. – № 3. – С. 358-361.

19. Кирилко Н. М. Управління інноваційними процесами виставкової діяльності підприємства-експонента / Н. М. Кирилко // Virtus: Scientific Journal. – 2017. – № 16. – С. 184-188.

20. Корнілова Н. В. Досвід організації ділового туризму в країнах світу / Н. В. Корнілова // Молодий вчений. – 2018. – № 10 (2). – С. 813-819.

21. Корнілова Н. В. Концептуально-правові засади організації та стимулювання розвитку ділового туризму України / Н. В. Корнілова // Молодий вчений. – 2018. – № 8 (2). – С. 390-396.

22. Кулініч Т. В. Вплив ділового туризму на ефективне управління організацією / Т. В. Кулініч, С. В. Жучик // Економіка та суспільство. – 2016. – № 5. – С. 175-180.

23. Музичка Є. О. Стан і тенденції розвитку ділового туризму в Україні / Є. О. Музичка, В. А. Петренко // Економіка та держава. – 2018. – № 1. – С. 55-60.

24. Остап'юк Н. І. Діловий та місе-туризм: проблеми дефініцій і перспективи розвитку / Н. І. Остап'юк // Карпатський край. – 2015. – № 1-2 (6-7). – С. 174-184.

25. Панченко Ю. В. Менеджмент внутрішнього і міжнародного

туризму : навч. посіб. / Ю. В. Панченко, О. Є. Лугінін, С. В. Фомішин. – Херсон : Олді-плюс, 2013. – 342 с.

26. Стефанишин О. В. Правове регулювання виставкової діяльності в Україні / О. В. Стефанишин // Соціально-гуманітарний вісник. – 2019. – Вип. 29-30. – С. 82-83.

27. Титова Н. В. Діловий туризм в Україні: основні проблеми розвитку та шляхи їх вирішення / Н. В. Титова // Економіка і менеджмент культури. – 2013. – № 1. – С. 56–61.

28. Туризм в умовах глобалізації: особливості та перспективи розвитку : монографія / За ред. М. О. Кизим, В. Є. Єрмаченко. – Х. : ІНЖЕК, 2012. – 472 с.

29. Шендерівська Л. Показники оцінки ефективності виставкової діяльності / Л. Шендерівська // Економічний аналіз. – 2012. – № 11 (3). – С. 127-130.

30. Школа І. М. Менеджмент туризму : підруч. / І. М. Школа, О. П. Корольчук. – Чернівці : Книги-XXI, 2011. – 464 с.

Електронні ресурси

31. Про туризм: Закон від 15.09.1995 № 324/95-ВР – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.08.2019).

32. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги : ДСТУ 4268:2003. – [Чинний від 23.12.2003]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://3umf.com/doc/446/>

33. Послуги туристичні. Класифікація готелів : ДСТУ 4269:2003. – [Чинний від 23.12.2003] – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://3umf.com/doc/450/>

34. Заклади ресторанного господарства. Класифікація : ДСТУ 4281:2004. – [Чинний від 01.07.2004] – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://3umf.com/doc/449/>

35. Правила користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг : Держтурадміністрація України; Наказ від 16.03.04 № 19. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0413-04> (дата звернення: 25.08.2019).

36. Концепція розвитку виставково-ярмаркової діяльності : Затв. постановою Кабінету міністрів України від 22.08.2007 р. № 1065 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1065-2007-%D0%BF> (дата звернення:

ня: 25.08.2019).

37. Світова асоціація ділового туризму (Global Business Travel Association). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gbta.org> (дата звернення: 20.08.2019).

38. Асоціація ділового туризму України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://btaukraine.com/> (дата звернення: 20.08.2019).

39. Виставкова федерація України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.expo.org.ua> (дата звернення: 20.08.2019).

40. Міжнародний союз виставок и ярмарків. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.uefexpo.ru (дата звернення: 20.08.2019).

41. Міжнародний союз ярмарків (UFI). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ufinet.org (дата звернення: 20.08.2019).

42. Офіційний сайт європейської статистики. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat> (дата звернення: 20.08.2019).